

YENİ TÜRK EDEBİYATI
HAKEMLİ ALTI AYLIK İNCELEME DERGİSİ

MODERN TURKISH LITERATURE
A BIENNIAL PEER REVIEWED JOURNAL OF RESEARCH

1
MART 2010

ISSN: 1309-565X

YENİ TÜRK EDEBİYATI

Hakemli Altı Aylık İnceleme Dergisi
Modern Turkish Literature
Sayı: 1, Mart 2010
ISSN: 1309-565X

Yayın Danışmanları

Prof. Dr. İnci Enginün
(enginun@isbank.net.tr)
Prof. Dr. Yavuz Akpınar
(yavuz.akpinar@hotmail.com)

Yayın Koordinatörü

Dr. Sabahattin Çağın
(s.cagin@deu.edu.tr)

Sahibi ve Yazı İşleri Md.

Dergah Yayınları A. Ş. adına
Asım Onur Erverdi

Yazı İşleri

Suna Demirer
Hanife Öz Tekin

e-posta

bilgi@dergahyayinlari.com

Yazışma Adresi

Klodfärer Caddesi Altan İşhanı Nu.: 3/20
34112 Sultanahmet / İstanbul
Tel: (212) 518 95 78 (3 hat)
Faks: (212) 518 95 81

Hakem Kurulu

Prof. Dr. HASAN AKAY
Prof. Dr. ŞERİF AKTAŞ
Prof. Dr. YAVUZ AKPINAR
Prof. Dr. HÜLYA ARGUNŞAH
Prof. Dr. M. FATİH ANDI
Prof. Dr. NURULLAH ÇETİN
Prof. Dr. İSMAIL ÇETİŞLİ
Prof. Dr. RECEP DUYMAZ
Prof. Dr. İNCİ ENGİNÜN
Prof. Dr. BİLGE ERCİLASUN
Prof. Dr. NÜKET ESEN
Prof. Dr. FAZIL GÖKÇEK
Prof. Dr. OSMAN GÜNDÜZ
Prof. Dr. ÖMER FARUK HUYUGÜZEL
Prof. Dr. ŞUAYİP KARAKAŞ
Prof. Dr. TURAN KARATAŞ
Prof. Dr. EMEL KEFELİ
Prof. Dr. ZEYNEP KERMAN
Prof. Dr. EMİNE GÜRSOY NASKALI
Prof. Dr. ORHAN OKAY
Prof. Dr. NAZİM HİKMET POLAT
Prof. Dr. MEHMET TEKİN
Prof. Dr. ABDULLAH UÇMAN
Prof. Dr. SEMA UĞURCAN
Prof. Dr. ALEV SINAR UĞURLU

Satış, Abone

Ana Basım Yayın Molla Fenari Sokak Yıldız Han
Nu.: 28 - 34110 Cağaloğlu / İstanbul
Tel: (212) 526 99 41 (3 hat) Faks: (212) 519 04 21

Yurtiçi abonelik bedeli

Yıllık 2 sayı, 26 TL

Yurtdışı abonelik bedeli

Yıllık 2 sayı, 35 ABD Doları

Abonelik için hesap numarası

Ziraat Bankası (Cağaloğlu Şubesi)
IBAN: TR 91 0001 0008 8929 0448 1950 01

Posta Çeki Hesabı: 6115869

Baskı

A Ajans Reklamcılık Filimcilik Matb. San.
ve Tic. Ltd. Şti.
Beysan San. Sitesi Birlik Cad. Yayıncılar Birliği Sit.
Nu.: 32 Kapı Nu.: 4G
Yakuplu – Büyükçekmece / İstanbul
Tel: (212) 422 79 29

Cilt

Güven Mücellit & Matbaacılık Sanayi Tic. Ltd. Şti.
Devekaldırımı Cad. Gelincik Sok.
Güven İşhanı No: 6
Mahmutbey – Bağcılar / İstanbul

BAŞLARKEN

Türkiye’de çoğu üniversitelerin bünyesinde ve bazıları da başka kuruluşlarca olmak üzere çok sayıda akademik dergi yayımlanmaktadır. Bu dergilerin büyük bir emek mahsulü olduğu ve bir ihtiyacı karşıladığı kuşkusuz olmakla birlikte bir kısmının da üniversite öğretim üyelerinin akademik yükselmeler için ihtiyaç duyduğu makaleleri yayımlamakla ve asgari şartları yerine getirmekle yetindikleri bilinmektedir. Bu ihtiyacı da dışlamamakla birlikte uzun yıllar bu alanda yayın yapma tecrübesiyle Türk edebiyatı araştırmalarında ortaya konulan sonuçları bu alana ilgi duyan kimselerle paylaşmak amacıyla hareket eden bir dergi çıkarmaya karar verdik.

Yahya Kemal bir yazısında tenkitçilerin eski eserleri sık sık hatırlatmasını bu edebiyatlar için bir şans olarak nitelendirmektedir: “Edebî cereyanları şedîd olan Frenk memleketlerinde, edebiyata nıgehbân olan münekkitler eski eserleri mutasıl hatırlıyor, tekrar tattırıyor, okutuyorlar. Biz böyle güzide bir münekkit zümresinden mahrumuz. Bunun için hepimiz, hatta en güzidelerimiz bile ilk kiraatlerin lezzetiyle yaşıyorlar.”*

Gerçekten de Batı edebiyatlarında kıyıda köşede kalan yazarlara varıncaya kadar hepsinin eserleri derlenip yayımlanmıştır. Bu yazarlar üzerinde her nesil yeni araştırmalar ve yeni yöntemler ışığında bu eserlerle ilgili yeni okumalar yapmaktadırlar. Böylece ülkenin eski yazarları bile daima taze kalmaktadırlar. Ne yazık ki bizde eski yazarlara duyulan ilginin gittikçe azalması bir tarafa, araştırmacılar kendi meslektaşlarını bile takip etmemektedirler. Adeta herkesin ilgisi kendi araştırma alanıyla sınırlanmış gibidir. Bu kapanmışlığı kırmak en önemli amaçlarımızdan biri olacaktır.

Türkiye’de yayımlanan edebiyatla ilgili dergilerin hemen tamamının bu edebiyatın bütün alanlarıyla ilgili oluşuna mukabil, *Yeni Türk Edebiyatı* adıyla ilk sayısını takdim ettiğimiz bu dergi, adının da işaret ettiği gibi, Tanzimat’tan sonraki Türk edebiyatı ile ilgili akademik yazılara, vesikalara, kitap tanıtımları-

* “Makber ve Ölü”, *Tevhid-i Efkâr*, 22, 28 Ağustos 1338/1920.

na yer verecektir. Bu arada yeni Türk edebiyatı derken sadece Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde oluşan edebiyatı kastetmediğimizi, Türkiye dışında yaşayan Türk topluluklarının edebiyatları hakkındaki incelemelere de sayfalarımızın açık olduğunu belirtmek isteriz.. Bunun sebebi yeni Türk edebiyatının bir bütünlük taşıdığı veya başka bir deyişle modernleşmenin bütün Türk dünyasıyla ilgili bir olgu niteliğinde olduğu düşüncesini benimsememizdir. Türk dünyası bu yıllarda yeni bir kültür oluşumuna girmiştir. Gaspıralı İsmail Bey'in *Tercüman* gazetesi bütün Türk dünyasını yepyeni bir uyanışa sokmuştur. Bu dönemin Türkiye'deki yazarları Rusya idaresindeki Türklerle temas halindedir. Aynı durum Türk edebiyatının Rusya'daki Türkler arasında yayılmasına da yol açmıştır. İstanbul'da eğitime gelenlerin başlattıkları fikir ve kültür hareketleri, Rus ihtilalinden sonra Türkiye'ye gelenlerle daha da artmıştır. Bu alış veriş Türkiye Türkçesini, bütün Türk dünyasının dili haline getirecek bir teşebbüsün başlangıcıdır. Türk dünyasının çeşitli merkezlerinden gelen birçok bilim adamı, kültür tarihimize saygıyla anılan yerlerini kazanmışlardır. Türk düşünce ve kültür hayatında bunların etkileri çok geniştir. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonraki ilişkilerde, bir önceki faaliyetler de hatırlanmakla kalmamış, doğrudan ilişkiler başlamıştır.

Dergide araştırma ürünü akademik yazılara yer verileceği gibi, bu tip çalışmaların tanıtımına da yer verilecektir. Eskiden parmakla sayılacak kadar az olan bu incelemelerin sayısı günümüzde bir hayli artmıştır. Yeni araştırma ve inceleme eserlerinin tanıtım ve değerlendirmesini yapan veya eleştiren yazılara dergimizin sayfaları her zaman açık olacaktır. Önümüzdeki sayılarda Yeni Türk Edebiyatı araştırmacılarının birbirlerinin araştırmalarından haberdar olabilecekleri sürekli bir iletişim ortamı kurmak da amaçlarımızın arasındadır.

Dergide araştırma ve inceleme ürünü akademik yazıların yanı sıra henüz ortaya çıkmamış, birinci elden vesikalar da yayımlamayı hedefliyoruz. Özellikle Türk edebiyatının çeşitli dönemleri ve şahsiyetleriyle ilgili yeni bilgiler veren mektuplar ve arşiv belgeleri dergimizde yer bulacaktır. İlk sayımızdaki bazı vesikalara bu çerçevede yer verilmiştir. Bu bölümde neşredilecek belgeler, işlenmiş, kısmen işlenmiş veya ham malzeme olarak bulunacaktır. Bu hedefi benimseyen dergimizin, belgeleri ihtiyacı olanların hizmetine sunma işlevini yerine getireceğini umuyoruz.

Yeni Türk Edebiyatı dergisinin çıkması ve devamlılığını sürdürmesi için yayınevimiz elbette bütün gücünü kullanacaktır. Ancak unutmamak gerekir ki böyle bir dergiyi yaşatacak olan araştırmacıların desteğidir. Derginin araştırmacılar tarafından benimsenmesini diliyoruz. Sayfalarımız Yeni Türk Edebiyatı alanında çalışan bütün Türkologlara açıktır.

Yayınevimiz 1920 yılında Yahya Kemal'in öncülüğünde çıkmaya başlayan ve döneminin önde gelen bütün edebiyatçıları toplayan *Dergâh* dergisinin adını taşımaktadır. Bu çizgiyi şimdi de bir edebiyat araştırmaları dergisinde devam ettirme teşebbüsündeyiz. *Yeni Türk Edebiyatı*'na uzun bir ömür dilerken Türk Edebiyatı araştırmalarında vazgeçilmez bir yer kazanmasını umuyor, hayırlı olması dileğiyle yayına başlıyoruz.

DERGÂH YAYINLARI

YENİ TÜRK EDEBİYATI DERGİSİ'NİN
YAYIN İLKELERİ

1. *Yeni Türk Edebiyatı* dergisi, modern Türk edebiyatı alanında yapılan akademik çalışmaların yayımlandığı hakemli ve bilimsel bir dergidir. Dergide araştırmaya dayalı makale, eleştiri; belge, kitap ve dergi tanıtımı mahiyetinde yazılar yayımlanır. Dergi Güz ve Bahar döneminde olmak üzere yılda iki kez yayımlanır.

2. Derginin yayın dili Türkçe'dir. Türk dünyasından gönderilen Türk şive ve lehçelerinde kaleme alınmış yazılar yayın kurulu tarafından Türkiye Türkçesine aktarılacaktır.

3. *Yeni Türk Edebiyatı*'na gönderilen yazılar daha önce hiçbir yerde yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere kabul edilmemiş olmalıdır. Yüksek lisan ve doktora tezlerinin bir bölümü veya özeti yayımlanmaz.

4. Gönderilecek yazıların başında Türkçe ve İngilizce özetler ile yine aynı dillerde en az üç kelimelik anahtar kelimelere yer verilmelidir.

5. *Yeni Türk Edebiyatı* hakemli bir dergidir. Gelen yazılar, muhteva ve biçim bakımından incelenmek üzere bu alanın uzmanı iki hakeme gönderilecek ve ancak iki hakemin raporunun olumlu olması halinde yayımlanacaktır. Raporlardan birinin olumlu diğerinin olumsuz olması halinde yazı üçüncü hakeme gönderilecek ve buradan alınan sonuca göre yazı yayımlanacak ya da yayımlanmayacaktır. Gönderilen yazıların kime ait olduğu konusunda hakemlere; hakemlerin kimlikleri konusunda da yazarlara bilgi verilmez. Hakem iki ay içinde raporunu yazıp göndermezse, yazı başka bir hakeme gönderilir. Yazarlar hakemlerin istek ve önerilerine uyarlar.

6. Kitap ve dergi tanıtımı niteliğindeki yazılar hakeme gönderilmez.

7. Yazılar, A4 ebadında 11 punto olarak 25 sayfayı geçmemeli ve Times New Roman karakterinde iki yana yasla formatıyla yazılmalıdır.

8. Yazar adları yazıyı ortalayacak şekilde olmalı, soyadın tamamı büyük harfle yazılmalıdır. Yazara ait bilgiler (*) dipnot işaretiyle; unvan, akademik kurum ve bölüm sıralamasıyla dipnotta gösterilmelidir.

9. Metin içinde geçen kitap, dergi, gazete adları italik; makale, şiir, hikâye vb. yayımlar tırnak içinde gösterilmelidir.

10. Yazılarda atıfta bulunulan kaynaklar, alıntıdan sonra veya ilgili yerde parantez içinde yazarın soyadı, eserin yayın yılı ve sayfa numarası şeklinde verilmelidir. (*Tanpınar*, 2007: s. 75)

11. Yazıların sonunda yararlanılan eserler KAYNAKLAR başlığı altında, yazarların soyadı sırasına göre alfabetik olarak dizilmelidir.

12. Dergide imla birliğini sağlayabilmek amacıyla yazıların imlasında küçük değişiklikler yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

İNCELEME-ARAŞTIRMA

YAVUZ AKPINAR
Rusya Türklerinin Ortak Edebiyatından Söz Edilebilir Mi?
11

FATİH ANDI
Yakın Arkadaşlarının Tanıklığı Çerçevesinde
Servet-i Fünûn Edebiyatının İki Kutbu:
Halid Ziya ve Tevfik Fikret
35

SABAHATTİN ÇAĞIN
Millî Edebiyattan Memleket Edebiyatına Üç Manifesto Şiir
47

FAZIL GÖKÇEK
Ahmet Mithat Efendi'nin Romanlarında
Yerli Gayrimüslimlerin Alafrangalığı Meselesi
59

İNÇİ ENGINÜN
Aydaki Kadın'ın Kaynakları Üzerinde
69

HÜSEYİN HAŞİMLİ
Ahmet Haşim'in Eserleri ve Azerbaycan Edebî Muhiti
91

Ö. FARUK HUYUGÜZEL
Kıbrıs Türk Edebiyatı Araştırmalarına Genel Bir Bakış
101

ÖZLEM NEMUTLU
İsmail Gaspıralı'nın Roman ve Hikâyeleri
111

ORHAN OĞUZ
"Süleymaniye'de Bayram Sabahı" Şiirinde
Medeniyetin Yansıması Olarak Mekân
125

ERSİN ÖZARSLAN
Ârif Nihat Asya'nın Şiirinde Mekân Olarak Edirne
135

CAFER ŞEN
Edebi Eserlerde Dil Deformasyonlarının Felsefi Temelleri
157

ALEV SINAR UĞURLU
Âraf'ta Bir Millet:
Cengiz Dağcı'nın Romanlarında Savaşın Farklı Yüzleri
171

BELGELER

Abdullah Cevdet'ten Hüseyinzade Ali'ye Mektuplar ve Kartpostallar
Şerife Çağın
195

Hasan Sabri Ayvazof'un Hüseyinzade Ali'ye Mektupları
Ömer Özcan
233

KİTAPLAR

FAZIL GÖKÇEK
Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları
247

İNCİ ENGİNÜN
Fatma Aliye, *Enîn* Romanı
251

HALEF NAS
Eşref: Bütün Eserleri / Bir Hiciv Ustası: Şair Eşref
253

SABAHATTİN ÇAĞIN
Sami Paşazade Sezayi ve Eserleri
259

GÜLŞAH YETKİN
Uzamın Poetikası
261